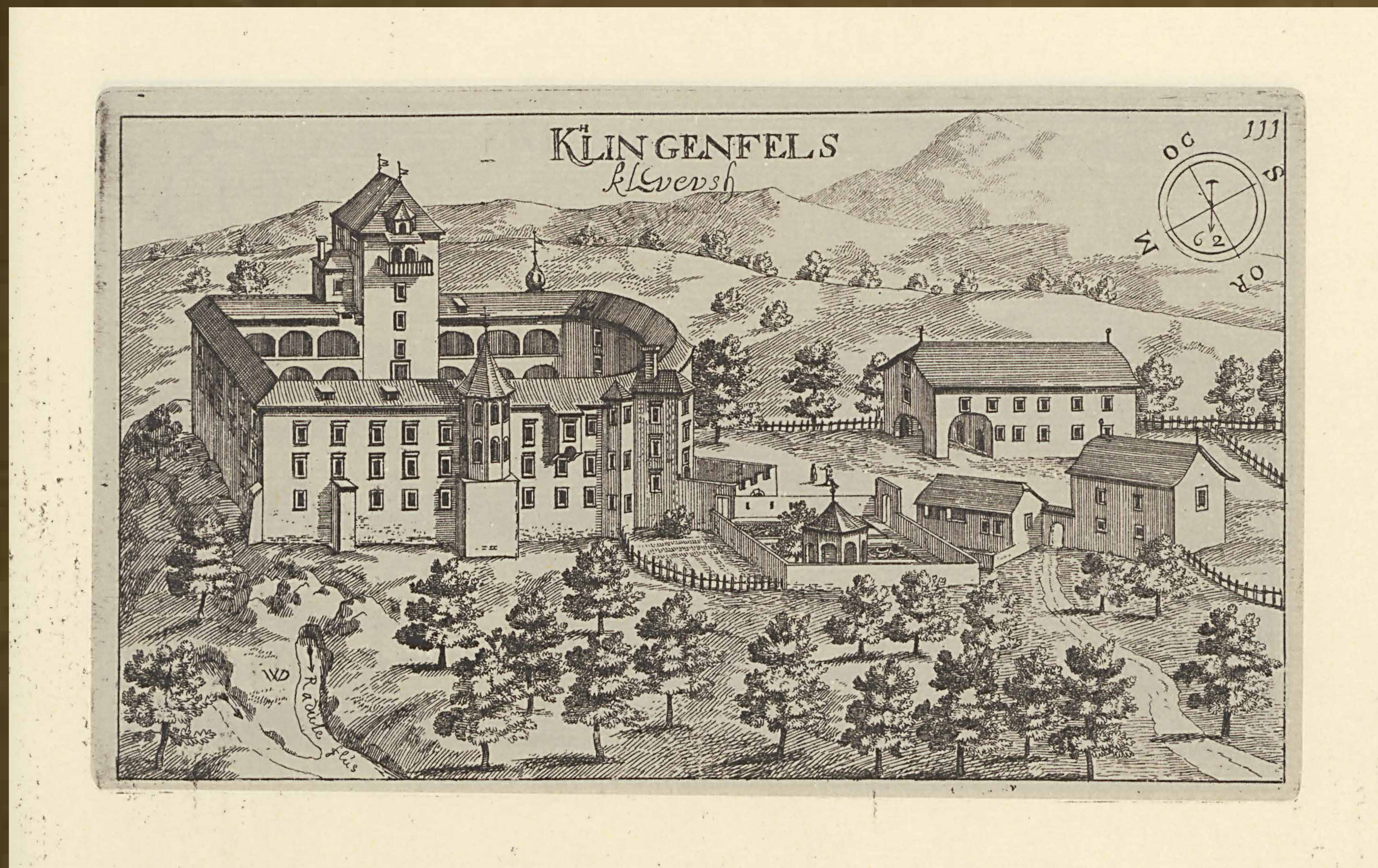
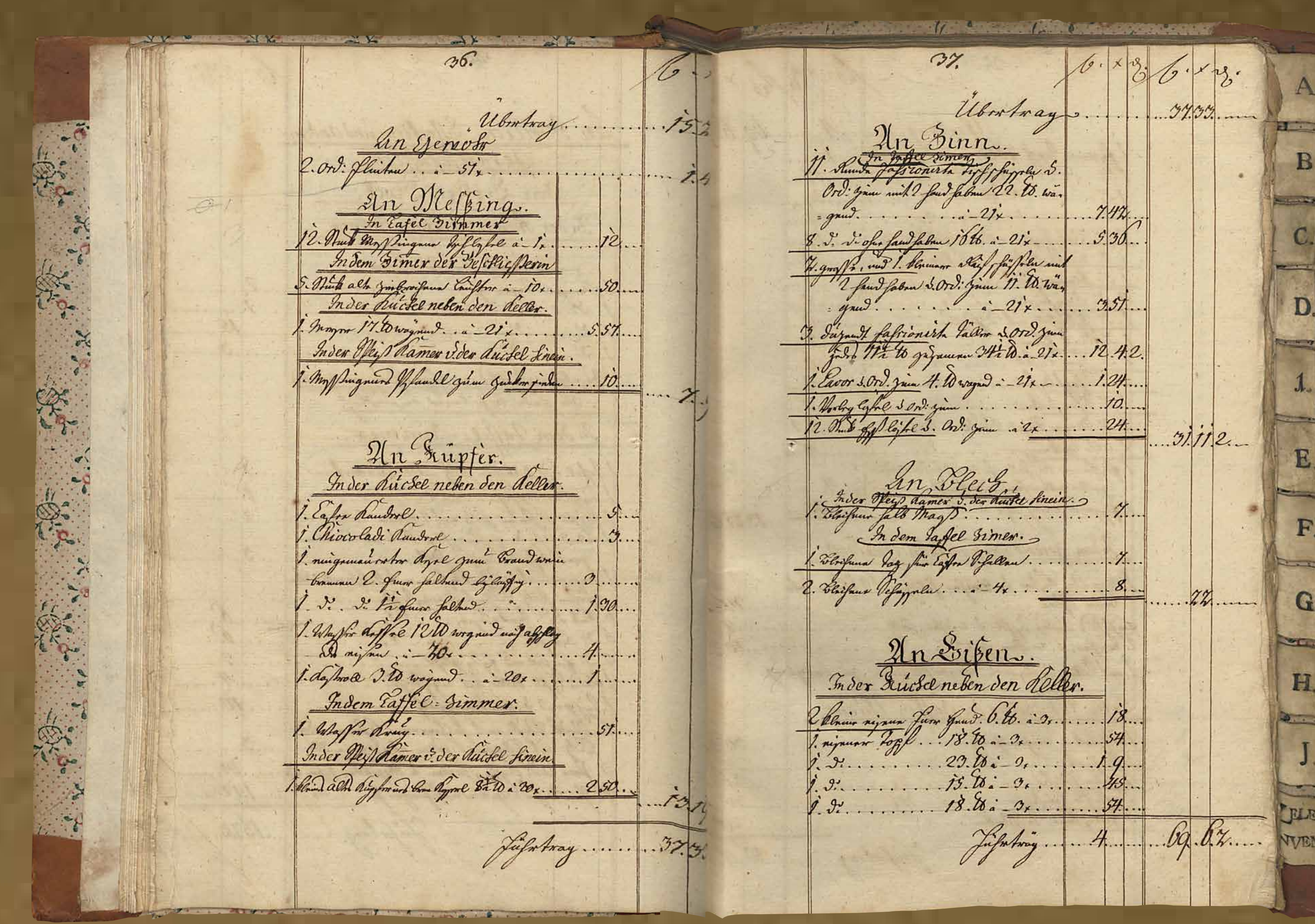

Klevez

Grad Klevez
J. V. Valvasor, *Topographia Ducatus Carnioliae modernae*, Faksimilirana izdaja, Ljubljana 1995

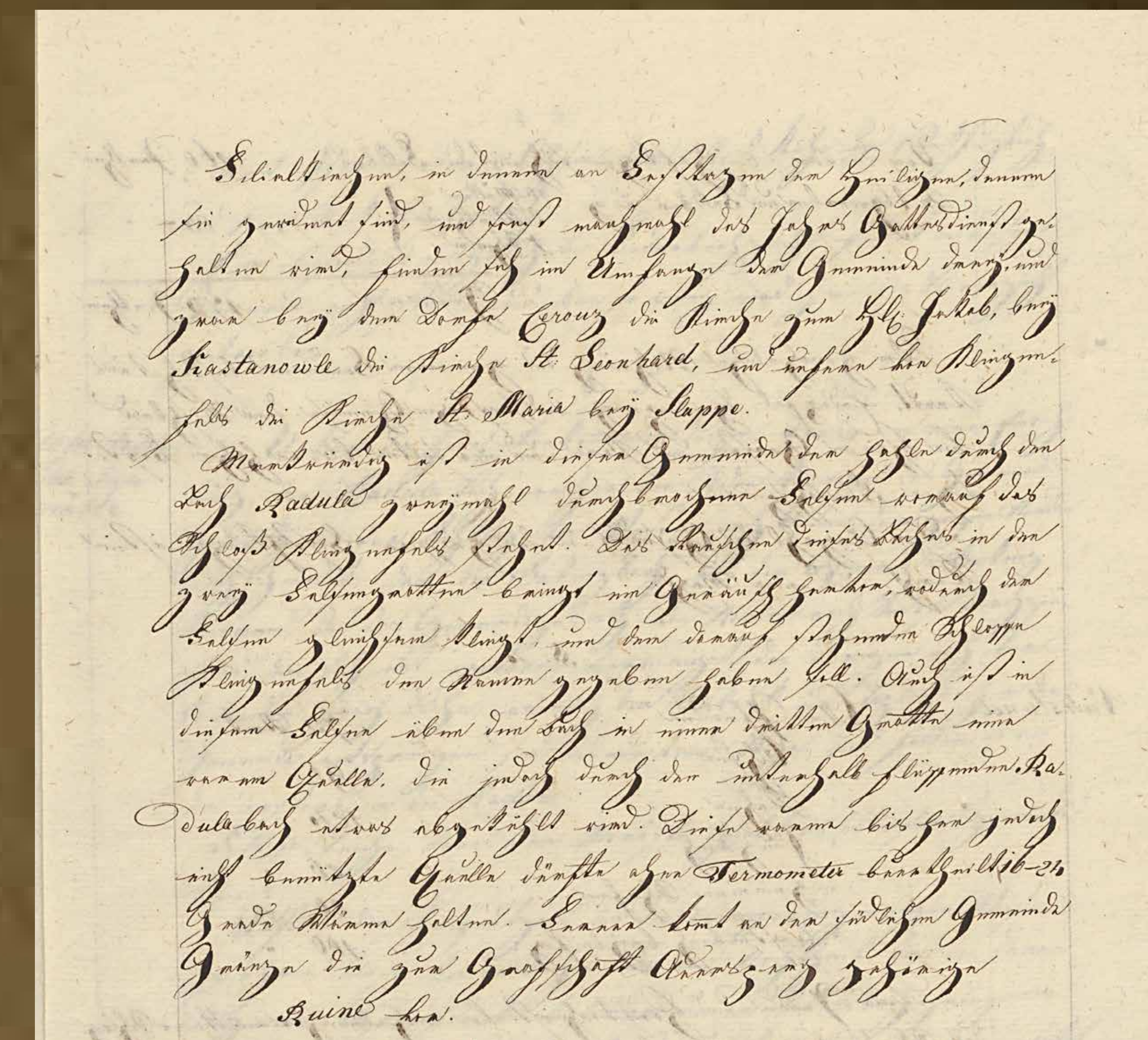
Grad Klevez je stal na skalnem prepadnem pomolu nad okljukom Radulje blizu Šmarjete na Dolenjskem. Sprva mogočno stolpasto poslopje z obzidanim dvoriščem je leta 1265 z dovoljenjem koroškega vojvode Ulrika III. pozidal freisinški škof Konrad, upravljali pa so ga številni freisinški oskrbniki in kastelani. Po letu 1362 so na Klevezu gospodarili različni zastavni imetniki in njihovi oskrbniki. Leta 1475 in 1476 so grad neuspešno oblegali Turki, leta 1489 pa se ga je polastil ogrski kralj Matija Korvin. Obnov in prezidav je bil grad deležen konec 14. in sredi 15. stoletja, ko so mu dozidali stranska poslopja. Leta 1807 je grad kupil baron Franc Ksaver Schweiger pl. Lerchenfeld z Otočca in ga sedemnajst let pozneje skupaj z graščino Zbure prodal na tomboli. Kot zadetek ga je dobil krojač Louis Jombart iz Sedana, konec 19. stoletja pa priženil Anton Ulm iz Zavrča pri Ptujju. Med drugo svetovno vojno je grad s posestvom postal last nemškega rajha, po partizanskem požigu leta 1942 pa so ruševine leta 1955 še minirali.

Inventar gospostva Klevez, 1786

Podroben inventar gradu in gospostva Klevez kaže na ne preveč razkošno, toda dobro opremljeno domovanje, s sobami za stražarje, služinčad, oskrbnika in duhovnika, do katerih se je dostopalo skozi številne hodnike in stopnišča. Grad je premeagal kapelo, mizarstvo, sodarsko in kovaško delavnico, skladišča in kleti za živila, vino in drva ter veliko kuhinjo. V njej so se nahajali tudi vrči za pripravo kave in vroče čokolade. V sobah so bili peči, postelje, mize in stoli, tepihi in skrinje. Na vseh zunanjih oknih so bile rešetke, za potrebe obrambe gradu pa so imeli 51 pušk. Ob sobi oskrbnika so hranili tudi arhiv gospostva.

SI AS 746, Cistercijski samostan in državno gospostvo Kostanjevica, k. 87

Opis tpolic pod gradom Klevez v franciscejskem katastru za Kranjsko, 1831

Ob potoku Radulja se nahaja izvir tople vode, kjer je dandanes zgrajen manjši kopalni bazen. V cenilnem elaboratu franciscejskega katastra so ga opisali z naslednjimi besedami: »Skozi skale ob toku potoka Radulja je v tretji jami še izvir tople vode, ki pa se ob zlitju z vodo Radulje nekoliko ohladi. Temperaturo tople vode v do sedaj še neizkoriščenem izviru bi brez termometra ocenili na 16 do 24 stopinj.«

SI AS 176, Franciscejski kataster za Kranjsko, k. o. Zbure, N 296, cenilni elaborat, 1832

Lega gradu Klevez v franciscejskem katastru za Kranjsko, 1825

SI AS 176, Franciscejski kataster za Kranjsko, k. o. Zbure, N 296, A 05

Grb baronov Schweiger-Lerchenfeld, s. d.

Rodbina Schweiger-Lerchenfeld izvira iz Kočevskega. Z Matejem Schweigerjem (ok. 1597–1681) in njegovimi nasledniki je rodbina postala ena izmed najpomembnejših novoveških rodbin na Kranjskem. Mateju je cesar Leopold I. podelil naziv cesarskega svetnika, njegov priimek razširil s predikatom »Lerchenfeld« in izboljšal družinski grb. Rodbina je imela v lasti več gradov na Kranjskem, lastniki Kleveža pa so bili od 1808 do 1824.

SI AS 1071, Zbirka grbov in zastav, št. 171

